

ležaj. Nacionalna ekonomija hvali obilje užitaka, a etika upozoruje na kratkotrajnost njihovu. Što će sjaj i raskoš, što blago i imetak, ako je duh ostao siromašan? Što zdravlje tijela i udobnost, ako je duh — bolestan i kukavan? Ali odgovaraju drugi: Kud će visoki ideali, ako kruha nema. Grad, golota i nužda tjera čovjeka, da skrbi najprije za tijelo; želudac traži svoje pravo, i ne dobije li ga, ne mari on ni za one idealne ciljeve, već će i protiv njih u prvom redu nastojati, da do svojega prava dodje. Ako je dakle u težnji za bogatstvom pogibelj za čudoredni život, nije manja pogibelj ni u siromaštvu, i ako se bogatstvo utapa u obilju svome, siromaštvo se prodaje rad nevolje svoje: paupertas meretrix — bijeda je bludnica!

Na pogled ovako raznosmjernih težnja, koje su, ako je tako, kadre raskinuti život, potrebno je steći sud o tome, mora li narodno gospodarska težnja naprosto ubiti etička nastojanja? jesu li etički motivi u gospodarskoj borbi naprosto bez vrijednosti i iz nje posve izlučeni? i napokon ne podaje li gospodarski život poticaja za etička nastojanja.

I.

Odnosaj etičke teorije prema narodnogospodarskim dobrima često je vrlo hladan, kadgod pače neprijazan. Ističući vrijednost kreposna života ne računa se svagda s tim, da je za zdravi i nespriječeni razvoj njegov potrebna izvjesna neka gospodarska osnova. Aristotel je u tom pogledu jedan od najreal-